

VAI TRÒ CỦA TRUYỀN THÔNG ĐẠI CHÚNG TRONG PHÒNG, CHỐNG THAM NHŨNG

 ĐINH TRẦN DŨNG*

Ngày nhận: 25/6/2020
 Ngày phản biện: 30/6/2020
 Ngày duyệt đăng: 28/7/2020

Tóm tắt: Từ lâu, truyền thông đại chúng có vị trí vai trò hết sức quan trọng trong đời sống xã hội nói chung và phòng, chống tham nhũng nói riêng. Thực tế cho thấy, đa số các vụ việc tham nhũng đều được truyền thông đại chúng “vạch mặt”; nếu không có các phương tiện truyền thông thì nhiều vụ tham nhũng sẽ “chìm xuống”. Trong xã hội hiện đại thì truyền thông đại chúng càng được khẳng định vị thế “tiên phong” trong phòng chống tham nhũng. Bài viết sau đây, chúng tôi phân tích một cách khái lược về vai trò của truyền thông đại chúng trong phòng chống tham nhũng.

Từ khóa: Vai trò; truyền thông đại chúng; phòng, chống tham nhũng.

THE ROLE OF THE MASS MEDIA IN PREVENTION AND FIGHT AGAINST THE CORRUPTION

Abstract: For a long time, the mass media has a very important role in the social life in general and in the prevention and fight against corruption in particular. In fact, the majority of corruption cases are “exposed” by the mass media; without the mass media, many cases of corruption will “sink”. In modern society, the mass media has been affirmed as a “pioneer” position in the fight against corruption. In the following article, the author will briefly analyze the role of the mass media in anti-corruption.

Keywords: Role; mass media; prevention and fight against the corruption.

1. Đặt vấn đề

Truyền thông đại chúng (mass communication) được hiểu là quá trình truyền đạt thông tin một cách rộng rãi đến đông đảo quần chúng, thông qua các phương tiện truyền thông đại chúng (mass media) nhằm thay đổi nhận thức, thái độ và hành vi của các tổ chức, cá nhân.

Điều 3, Luật Phòng, chống tham nhũng: “Tham nhũng là hành vi của người có chức vụ, quyền hạn đã lợi dụng chức vụ, quyền hạn đó vì vụ lợi”¹. Hay nói cách khác, tham nhũng (corruption) được định nghĩa đơn giản là việc lợi dụng quyền lực của công chúng trao cho để thực hiện các hành vi trục lợi cho bản thân. Trên thực tế, việc tham nhũng không chỉ diễn ra ở trong các lĩnh vực chính sách hay hành chính công mà còn diễn ra ở các thiết chế, các tổ chức khác nhau trong xã hội. Do đó, tham nhũng còn được hiểu một cách rộng hơn, đây là việc lợi dụng quyền lực được trao cho (bởi các tổ chức chính trị, kinh tế, văn hóa, giáo dục...) để thực hiện các hành động trục lợi cá nhân cho người đó hoặc những người ủng hộ người đó.

Về mặt lý thuyết, tham nhũng có thể hiểu là “một loài virus kí sinh” trên các vật chủ mang mầm bệnh

âm thầm hút máu và lây lan bệnh tật cho xã hội, song vì những lý do khác nhau mà việc tiêu diệt những loại kí sinh này trên thực tế thường diễn ra khó hơn nhiều so với lý thuyết. Trước hết, nếu như theo định nghĩa ở trên thì chủ thể của tham nhũng là những người được trao quyền lực hợp pháp bởi công chúng, có nghĩa rằng họ là những người có vị trí và có sức ảnh hưởng tới hệ thống chính trị.

Trong xã hội hiện đại, truyền thông đại chúng càng được khẳng định vị thế “tiên phong” trong phòng chống tham nhũng, vì nó không chỉ giữ vai trò rất quan trọng trong phòng chống tham nhũng, mà còn là vũ khí hết sức mạnh trong việc phát hiện và tạo ra sức ép rất lớn từ dư luận xã hội để các cơ quan công quyền vào cuộc vạch trần tham nhũng.

2. Vai trò của truyền thông đại chúng trong phòng, chống tham nhũng

2.1. Truyền thông đại chúng định hướng dư luận xã hội

Giới truyền thông đứng ở góc quan sát một hiện

* Trường Đại học Công đoàn

¹ Quốc hội Nước Cộng hòa xã hội chủ nghĩa Việt Nam, Luật số 36/2018/QH14 ngày 20 tháng 11 năm 2018.

tượng nào đó trong cuộc sống, song công việc của họ không phải là đưa các lý thuyết hay kiểm định các giả thuyết như các ngành khoa học mà sử dụng các công cụ truyền tin có thể có và các cơ chế cho phép họ đưa tin một cách bài bản - nhanh chóng - đưa thông tin đến cho công chúng (mass). Có thể nói, truyền tin một cách nhanh chóng là giai đoạn đầu mà bất cứ hãng truyền thông nào cũng phải thực hiện.

Kế đến, nếu phân tích kỹ hơn về từ “truyền thông” (communication) thì nội hàm của chúng gồm hai hành động: (i) truyền thông tin tới nơi nhận và (ii) tiếp nhận sự phản hồi thông tin từ đối tác. Hành động xã hội (social act) này không đơn giản chỉ là chuyển các tín hiệu (signal) đã được mã hóa (coding), dịch và hiểu sau đó truyền lại mà bên cạnh đó còn là tầng ý nghĩa được ẩn dấu đằng sau lớp vỏ ngôn từ. Những thứ được giới truyền thông đề cao hay hạ thấp, dù là vô tình hay hữu ý đều ẩn chứa những định hướng thông tin đến công chúng. Những định hướng này được thể hiện không chỉ thông qua nhiều hình thức mà còn cả thái độ với chính thông tin ấy. Không một nhà báo nào lại thể hiện một khuôn mặt rạng ngời khi đưa tin những con số về một vụ tham ô, tham nhũng, hay không một biên tập viên nào đủ nhẫn tâm để sử dụng chất giọng vui tươi trong sáng khi đọc tin những vụ tham thũng, rút ruột công trình hàng ngàn tỷ đồng... Những thông tin và cách thức truyền đạt thông tin mà truyền thông đưa đến công chúng sẽ khiến người dân cảm nhận được các mức độ nghiêm trọng khác nhau, từ đó, điều chỉnh hành vi hay cách thức tiếp nhận vấn đề.

Chuyện gì sẽ xảy ra nếu giới truyền thông đưa tin về việc khởi tố một quan chức tại một bộ/ngành hay một địa phương về tội tham nhũng? Đầu tiên, người dân biết được có tồn tại nạn tham nhũng trong chính các cơ quan công quyền, bản thân những vị quan chức là một mắt xích ảnh hưởng tới phần lớn cuộc sống của họ thế nhưng chính họ, những người dân, lại quyết định dấn lá phiếu của mình cho vị quan chức ấy trong thời gian bầu cử - đây là điều không thể chấp nhận được. Thứ hai, người dân hiểu được tham nhũng là việc làm sai trái và gây phương hại tới sự phát triển chung, đây không phải là hành vi mà cộng đồng kỳ vọng, đánh giá cao hay tôn vinh, đây là một cái gì đó cần bị loại trừ để đảm bảo sự công bằng trong xã hội. Thứ ba, tiếng nói của người dân đã được lắng nghe và các cơ quan chức năng đã phải làm một điều gì đó đúng với chức trách của mình để góp phần làm giảm tỉ lệ tội phạm tham nhũng đang ngày càng tăng trong bộ máy công quyền.

Người dân biết được chuyện gì đang diễn ra trong cuộc sống của họ, đâu là điều hay nên làm đâu là lẽ sai trái cần phải tránh. Gia đình và hệ thống giáo dục đã làm điều này khi mỗi thành viên còn đang giành phần lớn thời gian cho cuộc sống khép kín của họ, song khi họ bước ra và hòa nhập vào xã hội, một hệ thống định hướng giá trị khác sẽ lên tiếng và giúp họ định hình rõ hơn bức tranh toàn cảnh - nơi mà họ đang kiếm tìm chỗ đứng cho chính mình. Sẽ chẳng có ai biết đến những chuyện đang diễn ra sau tấm màn nhung của nghị trường, cho đến khi truyền thông thực sự vào cuộc. Bóc tách vấn đề và đưa những thông tin mới nhất tới công chúng, ví dụ như tham nhũng chẳng hạn - là bước chuẩn bị quan trọng để dư luận xã hội chuyển sang giai đoạn đưa ra các đánh giá, nhận xét.

Vai trò, tầm quan trọng của báo chí định hướng dư luận xã hội trong tình hình phòng chống tham nhũng hiện nay tiếp tục được Đảng, Nhà nước ta khẳng định rõ ràng, nhất quán trong cuộc đấu tranh phòng, chống tham nhũng, tiêu cực. Nghị quyết số 04-NQ/TW khóa X về “*Tăng cường sự lãnh đạo của Đảng đối với công tác phòng, chống tham nhũng, lãng phí*” đã đề ra 10 nhiệm vụ trọng tâm, trong đó có nhiệm vụ: “*Thực hiện tốt công tác truyền thông về phòng, chống tham nhũng. Đề cao vai trò, trách nhiệm của báo chí trong phòng, chống tham nhũng; khen thưởng, động viên những người làm báo tích cực, dũng cảm đấu tranh chống tham nhũng; xử lý nghiêm việc đưa tin sai sự thật, vu cáo, bịa đặt gây hậu quả xấu*”.

2.2. Truyền thông đại chúng tạo ra môi trường chính thống để dư luận xã hội đưa ra các đánh giá, nhận xét

Sẽ không ai quan tâm nếu giới truyền thông đưa tin về việc một đưa trẻ bòn rút được 4.000 đồng tiền đi chợ của mẹ, sau khi được mẹ tin tưởng giao cho một khoản tiền là 100.000. Nhưng có lẽ công luận sẽ quan tâm hơn nếu giới truyền thông xoáy những chi tiết đáng giá khác, ví dụ như người bòn rút tiền là một nhân vật cực kỳ quan trọng và thu hút sự quan tâm của dư luận từ trước, hoặc giả sử tỉ lệ trẻ em bòn rút tiền khi đi chợ của mẹ tại địa phương A đang có xu hướng tăng một cách kỳ lạ - dù có nói theo chiều hướng nào đi nữa - thì đây chỉ là một ví dụ hình ảnh, khó có thể khiến cho công chúng quan tâm và thảo luận. Nhưng nếu như hiện tượng ở trên là một vị quan chức từng được biết đến và số tiền tham nhũng được bổ sung thêm 9 số 0 đằng sau (đơn vị hàng tỉ), thì sự quan tâm của dư luận lúc này sẽ khác.

Việc thu hút một lượng lớn những người quan tâm cho cùng một vấn đề sẽ là cơ hội để các ý tưởng va chạm, cọ xát vào nhau và vỡ tung ra thành nhiều luồng quan điểm trái chiều. Chuyện gì sẽ xảy ra nếu giới truyền thông im hơi lặng tiếng trước một vấn đề vốn gây nhiều bức xúc như tham nhũng? Vẫn có nhiều người quan tâm, nhưng chỉ là một nhóm các nhà khoa học theo dõi sự kiện trong chuỗi thời gian dài hoặc những người dân hiểu kỳ chuyên thu lượm các thông tin vĩa hè - những thông tin thế này chưa đủ áp lực về lượng để nhà nước và các cơ quan chức năng tham gia vào công việc của mình. Tuy nhiên, nếu giới truyền thông đưa ra thông tin đủ mạnh khiến cho phần lớn người dân sau khi tiếp nhận thông tin cảm thấy cần phải làm một điều gì đó để giảm bớt nạn tham nhũng đang diễn ra ngày một nghiêm trọng như hiện nay, thì lúc này, truyền thông đại chúng sẽ gây sức ép từ phía công luận, khiến nhà nước chú ý tới và yêu cầu các cơ quan chức năng phải thực hiện công việc của mình.

Truyền thông có thể nêu ra vấn đề để định hình khuôn khổ, phạm vi vấn đề cho công chúng bàn luận, đánh giá để dựa vào đó công chúng xem xét và có ý kiến về những vấn đề cụ thể trong chương trình nghị sự. Các nghiên cứu theo lý thuyết dư luận xã hội cho biết việc xác lập chương trình nghị sự luôn kèm theo việc "làm mỗi", kiểu "làm mẫu" và cách thức hiệu quả nhất là cung cấp những thông điệp được kích hoạt liên tục, thường xuyên và mới lạ.

Những năm qua, đặc biệt là từ đầu nhiệm kỳ Đại hội XII của Đảng đến nay, công tác đấu tranh phòng, chống tham nhũng của Đảng, Nhà nước ta đã được triển khai quyết liệt, bài bản và bước đầu mang lại hiệu quả rõ rệt, được dư luận xã hội đồng tình, nhân dân ghi nhận. Nhiều vụ việc về tham nhũng tưởng như bị chìm vào quên lãng, nhưng đã được đưa ra ánh sáng và xử lý đúng người, đúng tội. Một trong những nguyên nhân cơ bản dẫn đến thành công bước đầu trong công cuộc đấu tranh này là Đảng, Nhà nước ta đã khơi nguồn và phát huy sức mạnh tổng hợp của các lực lượng, trong đó có sự đóng góp không nhỏ của đội ngũ những người làm báo và các cơ quan báo chí.

2.3. Truyền thông đại chúng gây sức ép từ phía công luận, khiến các cơ quan quản lý nhà nước chú ý tới và yêu cầu các cơ quan chức năng phải thực hiện công việc của mình

Truyền thông như báo in hay radio trong chừng mực nào đó vẫn bị hạn chế bởi sự giới hạn về khả

năng cập nhật thông tin hay khả năng lan truyền thông tin, nhất là những sự kiện nóng hổi như tham ô, tham nhũng. Nhưng điều gì sẽ xảy ra nếu một đoạn video được coi là bằng chứng cho một vụ làm dụng chức quyền để tận thu với những con số được chuẩn bị kỹ lưỡng, âm thanh sống động và nhân vật trong clip thì thực hiện vai diễn của mình "như thật". Quan trọng hơn, đoạn clip lại được công khai ở trên internet và được lan truyền một cách chóng mặt thông qua các trang mạng xã hội. Không một cơ quan chức năng nào đủ khả năng để kiểm soát và gỡ bỏ các video dạng này trên mạng internet khi họ không can thiệp vào được máy chủ và không được phân quyền để được làm việc đấy.

Chẳng hạn, đơn kiện của một người dân có thể vô tình bị bỏ qua, những tin đồn vô căn cứ và nhanh chóng bị các cơ quan truyền thông chính thống bác bỏ, nhưng sự tập hợp của các tin đồn hay phản ảnh của người dân diễn ra một cách có tổ chức, đều đặn với các con số ngày càng tăng thì đến một lúc nào đó nó sẽ thành vấn đề nóng hổi đáng được quan tâm. Nghĩ một cách thực dụng hơn chút, giới truyền thông (chính thống hoặc nghiệp dư) sẽ lựa chọn đăng bài về nội dung một đưa trẻ bòn rút tiền đi chợ của mẹ hay việc một cảnh sát giao thông đang nhận hối lộ từ người tham gia giao thông? Chủ đề thứ nhất có thể khiến các nhà văn viết nên kịch bản cho một bộ phim hoạt hình mang tính giáo dục, nhưng chủ đề thứ hai, việc một nhân viên công quyền, sử dụng quyền lực được người dân tín nhiệm trao cho (thông qua cơ quan quyền lực nhà nước) lại lạm quyền để mua bán lợi cho bản thân. Đây không chỉ là vấn đề của riêng nhân viên này, mà còn là hình ảnh và uy tín cho cả tổ chức mà anh ta đang làm việc.

Nhà nước hoặc cụ thể hơn là các chính trị gia sẽ phải lên tiếng về tham nhũng, một mặt là do áp lực từ phía công luận đòi hỏi họ phải làm vậy, mặt khác là để bảo vệ cho hình ảnh của cả một bộ máy công quyền đang được vận hành bởi là tiền thuế của người dân và đi xa hơn nữa là động thái yên lòng dân để có thể nhận được nhiều lá phiếu hơn trong lần bầu cử tới. Dù là bất cứ lý do gì, thì việc truyền thông đăng tin và phản ánh suy nghĩ của người dân cũng khiến cho cơ quan nhà nước không thể ngồi yên. Áp lực từ phía công luận đòi hỏi họ phải nhúng tay vào việc điều tra và làm sáng tỏ mọi chuyện. Điều này đưa đến một hệ quả: Nếu trước đây tham nhũng được coi là việc tối tệ cần loại trừ, thì đến nay, tiến xa hơn một chút, việc đấu tranh chống tham nhũng là một

hành động đáng được đề cao, coi trọng và các tổ chức, cơ quan nhà nước phải tiên phong trong lĩnh vực này. Một hệ giá trị mới ra đời, ngay lập tức được chia sẻ và công nhận rộng rãi.

Thực tế cho thấy, bất cứ một tổ chức hay chính trị gia nào, trước là muốn nhận được lá phiếu của cử tri, sau là lá phiếu tín nhiệm - điều đầu tiên là phải đưa ra được các thông điệp và các hành động cụ thể về chống tham nhũng để thảo luận và trình bày được những kết quả cụ thể đã làm được. Các động thái này sẽ được giới truyền thông đăng tải, để người dân thảo luận và phản hồi ra cho cộng đồng cùng biết đến.

Về lý thuyết, có quan điểm cho rằng truyền thông đại chúng chỉ là lớp vỏ của những vấn đề vốn đã được sắp đặt từ trước. Điều này không phải là không tồn tại, một số website về tham nhũng khi mới thành lập cũng đã bị chặn tên miền và chết yểu từ trong trứng nước, các cá nhân nổi bật với thành tích chống tham nhũng cũng khó có thể phát triển tại một cơ quan mà họ vừa lập "thành tích" - song tất cả những việc này đã có sự tham gia lý giải và tìm giải pháp từ các ngành khoa học xã hội khác. Vai trò của truyền thông đại chúng không phải là người mặc áo "blu trắng" đi lại trong phòng thí nghiệm, mà nhanh chóng nhất có thể truyền đạt thông tin tới người nghe về những chuyện đang diễn ra, tạo ra môi trường để công luận bàn bạc thảo luận và gây sức ép để các cơ quan công quyền buộc phải thực hiện vai trò hành pháp của mình, nếu không muốn nhận thêm "búa rìu dư luận".

Suy cho cùng, dù là một chính trị gia cấp cao, cho đến một nhân viên hành chính mới vào nghề không ai biết đến, không phải ai cũng là người đủ can đảm để đối mặt với sự bóc trần sự thật của truyền thông đại chúng khi làm việc sai trái. Không một cơ quan công quyền nào có thể ngồi yên khi dư luận dậy sóng về một câu chuyện đang diễn ra thực ngay trước mắt, trừ phi đó là một chính phủ độc tài, một cơ quan quyền lực mất dân chủ. Và để thể hiện sự lắng nghe người dân, xây dựng một nhà nước dân chủ đúng nghĩa - một khi truyền thông đã lên tiếng về một vấn đề nào đó, trong đó tham nhũng, chắc chắn chính quyền sẽ phải vào cuộc.

Ở Việt Nam, Ban Chỉ đạo Trung ương về phòng, chống tham nhũng được thành lập với mong muốn đẩy mạnh công tác phòng, chống tham nhũng. Trong nhiệm kỳ Đại hội Đại biểu toàn quốc lần thứ XI, có 56.572 đảng viên bị xử lý kỷ luật, trong đó có 16.259 cấp ủy viên các cấp. Ủy ban Kiểm tra Trung ương đã

tiến hành kiểm tra 13 tổ chức đảng và 33 đảng viên. Qua kiểm tra, kết luận các tổ chức đảng, đảng viên đều có khuyết điểm, vi phạm, trong đó đề nghị thi hành kỷ luật bằng hình thức khiển trách 3 tổ chức đảng, thi hành kỷ luật 13 đảng viên (khiển trách 7, cảnh cáo 6). Ủy ban kiểm tra các địa phương, đơn vị đã kiểm tra 15.898 tổ chức đảng và 55.217 đảng viên, trong đó số tổ chức đảng có vi phạm là 10.478, phải thi hành kỷ luật 791 tổ chức đảng; số đảng viên có vi phạm là 42.757, trong đó phải thi hành kỷ luật 20.344 trường hợp².

Một thực tế hết sức sống động là trong hầu hết các vụ tiêu cực, tham nhũng lớn ở một số cơ quan Trung ương và địa phương được phát hiện, đưa ra trước ánh sáng công luận. "*Riêng trong năm 2017, đã kết thúc chỉ đạo xử lý 16 vụ án, 10 vụ việc; kết luận điều tra, đề nghị truy tố 16 vụ/216 bị can; đã truy tố 12 vụ/172 bị can; xét xử sơ thẩm 5 vụ/73 bị cáo (tuyên phạt: 3 bị cáo án tử hình; 3 bị cáo tù chung thân; 62 bị cáo tù dưới 30 năm); xét xử phúc thẩm 6 vụ/80 bị cáo (tuyên phạt: 2 bị cáo tử hình; 4 bị cáo tù chung thân; 3 bị cáo tù 30 năm; 71 bị cáo tù dưới 30 năm); việc kê biên, thu giữ tài sản trong một số vụ án đạt khá cao. Nhất là đã tập trung lãnh đạo, chỉ đạo đưa ra xét xử kịp thời một số vụ án tham nhũng, kinh tế đặc biệt nghiêm trọng, phức tạp, được dư luận xã hội đồng tình, đánh giá cao (vụ Giang Kim Đạt; vụ Hà Văn Thắm giai đoạn I; vụ Châu Thị Thu Nga; vụ Phạm Công Danh giai đoạn II; vụ Đinh La Thăng, Trịnh Xuân Thanh và đồng phạm...).* Các phiên tòa xét xử ngày càng đổi mới theo hướng công khai, dân chủ, minh bạch, theo đúng quy định của pháp luật. Rất nghiêm minh nhưng cũng rất nhân văn"³.

Trong năm 2019, công tác phòng, chống tham nhũng đã có bước tiến mạnh mẽ với nhiều chủ trương, giải pháp đột phá, đi vào chiều sâu, do đó tham nhũng được kiểm chế, từng bước ngăn chặn và có chiều hướng thuyên giảm, góp phần quan trọng giữ vững ổn định chính trị, phát triển kinh tế - xã hội, nâng cao uy tín và vị thế của nước ta trên trường quốc tế. Nổi bật là đẩy mạnh việc xây dựng, hoàn thiện thể chế trên các lĩnh vực đời sống: "*Cấp*

² Ủy ban Kiểm tra Trung ương, 70 năm truyền thống ngành Kiểm tra Đảng (1948 - 2018), Nxb Thông tin và Truyền thông, H.2018, tr.286 - 287.

³ Trích bài phát biểu của Tổng Bí thư, Chủ tịch nước Nguyễn Phú Trọng tại phiên họp thứ 13 Ban Chỉ đạo Trung ương về phòng, chống tham nhũng, ngày 22/01/2018 (Báo điện tử Chính phủ Nước Cộng hòa xã hội chủ nghĩa Việt Nam).

Ủy, Ủy ban kiểm tra các cấp đã thi hành kỷ luật đối với hơn 420 đảng viên bị kỷ luật do tham nhũng, cố ý làm trái. Ủy ban Kiểm tra Trung ương đã thi hành kỷ luật và đề nghị Trung ương, Bộ Chính trị, Ban Bí thư thi hành kỷ luật đối với 03 tổ chức đảng trực thuộc Trung ương và hơn 20 cán bộ diện Trung ương quản lý, trong đó có 05 đồng chí Ủy viên Trung ương Đảng, nguyên Ủy viên Trung ương Đảng. Tính từ đầu nhiệm kỳ Đại hội XII của Đảng đến nay, đã thi hành kỷ luật hơn 90 cán bộ thuộc diện Trung ương quản lý, trong đó có 21 đồng chí Ủy viên Trung ương Đảng, nguyên Ủy viên Trung ương Đảng (02 Ủy viên Bộ Chính trị), 22 sỹ quan cấp tướng trong lực lượng vũ trang⁴. Những tháng đầu năm 2020, Ban Chỉ đạo Trung ương về phòng, chống tham nhũng yêu cầu tập trung đưa ra xét xử sơ thẩm 10 vụ án nghiêm trọng, phức tạp được dư luận xã hội quan tâm.

Có thể khẳng định rằng, công tác phòng, chống tham nhũng ở Việt Nam đã đạt được những kết quả đáng ghi nhận; nạn tham nhũng đã bị ngăn chặn, đẩy lùi; niềm tin của nhân dân vào sự lãnh đạo của Đảng, sự quản lý của Nhà nước được nâng lên. Có thể khái quát một số đặc điểm của công tác phòng, chống tham nhũng ở Việt Nam như sau:

- Không có vùng cấm, không có đặc quyền, không có ngoại lệ, không chịu sự tác động không đúng của bất kỳ cá nhân, tổ chức nào;

- Làm từng bước, rõ đến đâu xử lý đến đó;
- Nhân dân và cả hệ thống chính trị vào cuộc;
- Nhân văn, phục vụ phát triển kinh tế - xã hội;
- Lấy phòng ngừa là chính, cơ bản, phát hiện, xử lý là quan trọng, cấp bách.

Bên cạnh kết quả đạt được, công tác phòng, chống tham nhũng ở Việt Nam vẫn còn một số hạn chế như: công tác tuyên truyền, giáo dục về phòng, chống tham nhũng hiệu quả chưa cao, hiện tượng phải hối lộ, bôi trơn hoặc tác động bằng hình thức khác để được thuận lợi hơn trong giải quyết công việc còn phổ biến; một số cơ chế, chính sách còn thiếu chặt chẽ, chưa phù hợp với thực tiễn; thực thi pháp luật có lúc, có nơi chưa nghiêm. Công tác tổ chức, cán bộ, kiểm soát tài sản, thu nhập còn nhiều hạn chế, vướng mắc; vấn đề phát hiện, xử lý tham nhũng chưa đáp ứng yêu cầu, nhất là tự phát hiện, xử lý tham nhũng trong nội bộ...

3. Thay cho lời kết

Với vị thế là cơ quan ngôn luận của Đảng, cơ quan Nhà nước, tổ chức chính trị - xã hội, tổ chức chính trị - xã hội - nghề nghiệp, là tiếng nói và diễn

đàn của các tầng lớp nhân dân, báo chí luôn giữ vai trò rất quan trọng trong việc cung cấp thông tin chính thống, tin cậy cho công chúng, xã hội. Đó cũng là lý do bảo đảm cho báo chí khẳng định được vị thế, tầm ảnh hưởng quan trọng của mình đối với xã hội nói chung, đối với cuộc đấu tranh phòng, chống tham nhũng, tiêu cực nói riêng. Các phương tiện và phương pháp truyền thông không nhằm một mục đích lý tưởng là xóa bỏ hoàn toàn nạn tham nhũng trong xã hội hiện đại mà chủ yếu là hướng tới việc giảm thiểu tỉ lệ tham nhũng tới mức thấp nhất có thể và đảm bảo công bằng chính đáng cho người dân. Chống tham nhũng là sân chơi của nhiều lĩnh vực, song nếu mục đích đầu tiên cần hướng đến là giúp cho một số lượng lớn những thành viên trong xã hội biết và hiểu tham nhũng là gì, từ đó thay đổi hành vi và ứng xử với vấn nạn này, thì truyền thông đại chúng - có thể được xem là giải pháp hữu hiệu. Thông qua các phương tiện truyền thông, công chúng sẽ nhận thức đúng hơn, khách quan hơn về phòng chống tham nhũng và từ đó có phương pháp đấu tranh chống tham nhũng phù hợp - đó là vai trò chủ đạo của truyền thông đại chúng trong "cuộc chiến không có tiếng súng" này. □

Tài liệu tham khảo

1. Nghị quyết số 04-NQ/TW khóa X về "Tăng cường sự lãnh đạo của Đảng đối với công tác phòng, chống tham nhũng, lãng phí".
2. Trích bài phát biểu của Tổng Bí thư, Chủ tịch nước Nguyễn Phú Trọng tại phiên họp thứ 13 Ban Chỉ đạo Trung ương về phòng, chống tham nhũng, ngày 22/01/2018 (Báo điện tử Chính phủ Nước Cộng hòa xã hội chủ nghĩa Việt Nam).
3. Trích bài phát biểu của Tổng Bí thư, Chủ tịch nước Nguyễn Phú Trọng tại phiên họp thứ 17 của Ban Chỉ đạo Trung ương về phòng, chống tham nhũng ngày 15/01/2020 đánh giá kết quả hoạt động năm 2019 và đề ra phương hướng, nhiệm vụ trọng tâm công tác PCTN năm 2020 (Trang tin điện tử tổng hợp - Ban Nội chính Trung ương Đảng Cộng sản Việt Nam).
4. Ủy ban Kiểm tra Trung ương, 70 năm truyền thống ngành Kiểm tra Đảng (1948 - 2018), Nxb Thông tin và Truyền thông, H.2018.
5. Quốc hội Nước Cộng hòa xã hội chủ nghĩa Việt Nam, Luật phòng, chống tham nhũng, số: 36/2018/QH14 ngày 20 tháng 11 năm 2018.

⁴ Trích bài phát biểu của Tổng Bí thư, Chủ tịch nước Nguyễn Phú Trọng tại phiên họp thứ 17 của Ban Chỉ đạo Trung ương về phòng, chống tham nhũng ngày 15/01/2020 đánh giá kết quả hoạt động năm 2019 và đề ra phương hướng, nhiệm vụ trọng tâm công tác PCTN năm 2020 (Trang tin điện tử tổng hợp - Ban Nội chính Trung ương).